

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет міжнародних відносин
 Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

ПОГОДЖЕНО
 Проректор з наукової роботи

 Є. РОМАНЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Проректор з навчальної роботи

 К. ПОЗНАХІН

«22» серпня 2022р.

«26» серпня 2022р.

УЗГОДЖЕНО
 Декан факультету міжнародних відносин

 Ю. ВОЛОШИН

«26» серпня 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку»

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини
 Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини
 Освітньо-наукова програма: Міжнародні економічні відносини
 Статус дисципліни: вибірковий компонент

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР /К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Очна	4	150/4	20	30	-	100	-	-	Диф. залік 4с
Заочна	4	150/5	6	10	-	134	-	-	Диф. залік 4с

Індекс: РДФ-17-292/21-2.1.2

СМЯ НАУ РП 15.01.01-01-2022

Робочу програму навчальної дисципліни «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку» розроблено на основі освітньо-наукової програми «Міжнародні економічні відносини» навчального плану №РДФ-17-292/21 підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
професор кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу

 А.П. РУМЯНЦЕВ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітньо-наукова програма «Міжнародні економічні відносини») – кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу, протокол № ___ від _____ 2022 р.

Завідувач кафедри

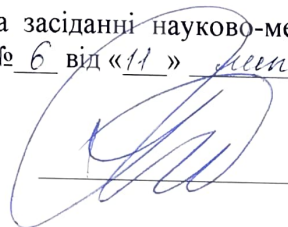
 Л.М. ПОБОЧЕНКО

Гарант освітньо-наукової програми

 А.П. РУМЯНЦЕВ

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету міжнародних відносин, протокол № 6 від «11» листопада 2022 р.

Голова НМРР

 К.В. СИДОРЕНКО

УЗГОДЖЕНО
Завідувач аспірантурою та
докторантурою

 А. П. ЛЕЛЕЧЕНКО

«11» серпня 2022 р.

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Очікувані результати навчання	4
1.3. Передумови вивчення навчальної дисципліни	5
2. Зміст навчальної дисципліни	5
2.1. Програма навчальної дисципліни	5
2.2. Тематичний план навчальної дисципліни	9
2.3. Самостійна робота аспірантів	10
3. Навчально-методичні матеріали	10
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	10
3.3. Інформаційні інтернет-ресурси	11
4. Система оцінювання результатів навчання	12
4.1. Засоби діагностики результатів навчальної діяльності	12
4.2. Форми контролю результатів навчання та їх оцінювання	12
4.3. Критерії оцінювання досягнень аспірантів	13

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку» розроблена на основі Методичних рекомендацій щодо розроблення робочих програм навчальних дисциплін з підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у Національному авіаційному університеті, затверджених наказом ректора від 01.06.2021 № 321/од.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі міжнародних економічних відносин.

Метою викладання дисципліни є формування у аспірантів системного підходу до наукового дослідження сучасних економічних проблем міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку; осмислення з позицій міждисциплінарного підходу процесів і складних тенденцій, що розгортаються у світовому господарстві під впливом економічних проблем міжнародних відносин, розуміння теоретичних основ і закономірностей глобального і регіонального розвитку в системі міжнародних економічних відносин.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- дослідження, характеристика та класифікація системних соціальних, економічних, інституційних проблем міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку;
- формування навичок міждисциплінарного дослідження закономірностей і проблем сталого розвитку, кліматичних змін та раціонального природокористування як невід'ємних складових системних економічних проблем міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку;
- висвітлення закономірностей впливу світової енергетичної проблеми на модифікацію системи міжнародних відносин та глобального розвитку;
- дослідження закономірностей загострення конкуренції та політичного протистояння між країнами світу внаслідок невирішених енергетичних проблем, усвідомлення ролі міждержавних спільних енергетичних регіональних ринків для стабілізації міжнародних відносин;
- вивчення теорій, опанування шляхів, форм, методів та усвідомлення соціально-економічних наслідків впливу процесів діджиталізації, розвитку Інтернет-економіки та «Індустрії 4.0» на модифікацію системи міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку;
- теоретичне осмислення впливу економічних проблем розвитку світового ринку праці та процесів трудової міграції на міжнародні відносини, глобальний та регіональний розвиток;
- усвідомлення сутності економічних проблем регіонального розвитку в системі глобального розвитку та міжнародних відносин.

1.2. Очікувані результати навчання.

Навчальна дисципліна «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку» дає можливість досягти таких програмних результатів:

- мати передові концептуальні та методологічні знання з міжнародних економічних відносин і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та / або здійснення інновацій;
- планувати і виконувати експериментальні та / або теоретичні дослідження з міжнародних економічних відносин та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 07.02.06-01-2022
		стор. 5 з 14	

застосовувати сучасні методи наукометрії та лідерство під час реалізації наукових проєктів;
- глибоко розуміти загальні принципи та методи міжнародних економічних відносин, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

Навчальна дисципліна «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку» дає можливість здобути такі компетентності:

- здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у міжнародних економічних відносинах та дотичних до них міждисциплінарних напрямках з розвитку світового господарства та суміжних галузей.
- здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом
- здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин;
- здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та бізнесу.

1.3. Передумови вивчення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку» пов'язана з вивченням таких навчальних дисциплін як: «Соціально-економічні аспекти світового розвитку», «Проблеми співробітництва в рамках міжнародних економічних організацій», «Соціальна відповідальність ТНК», «Інтелектуальне лідерство» та системно формує теоретико-методологічну базу для написання науково-дослідної роботи.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля № 1 «Актуальні економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку», який є логічно завершеною, самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль № 1. «Актуальні економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку»

Інтегровані вимоги модуля № 1:

- знати системні соціальні, економічні, інституційні проблеми міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку;
- володіти навичками сучасного теоретико-методологічного інструментарію міждисциплінарного дослідження закономірностей і проблем сталого розвитку, кліматичних змін та раціонального природокористування як невід'ємних складових системних економічних проблем міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку;
- вміти досліджувати вплив економічних проблем розвитку світового господарства на міжнародні відносини, глобальний та регіональний розвиток.

Тема 1. Предмет, методи досліджень, цілі та функції дисципліни: «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку».

Предмет та об'єкт дослідження дисципліни: «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку». Методи досліджень: загально-теоретичні, емпіричні, статистичні, графічні, аналітичні, новітні методи теоретичних досліджень (кейс-

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 07.02.06-01-2022
		стор. 6 з 14	

метод, SWOT-аналіз та ін.), економіко-математичне прогнозування, експертні оцінки тощо. Синергетичний та міждисциплінарний підхід. Характеристика інформаційних баз даних, Інтернет-ресурсів, офіційних сайтів міжнародних організацій, рейтингових агентств як джерело інформації для вивчення дисципліни.

Цілі та функції дисципліни: «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку», її зв'язок з гуманітарними та поведінковими науками. Загальна характеристика сучасних наукових досліджень у сфері міжнародних відносин; пріоритети наукових теоретико-методологічних досліджень економічних, соціальних, глобальних та регіональних проблем розвитку світового господарства. Загальна характеристика теоретичних розробок лауреатів Нобелівської премії з економіки у сфері економічних проблем міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку. Загальна характеристика та класифікація системних політичних, соціальних, економічних, інституційних проблем міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку.

Тема 2. Вплив економічних проблем сталого розвитку, кліматичних змін та раціонального природокористування на систему міжнародних відносин у XXI ст.

Загальна характеристика системних соціально-економічних, екологічних, інституційних та політичних проблем глобального розвитку. Системні економічні виклики та проблеми міжнародних відносин: виробничі техногенні ризики та катастрофи, тенденції щодо загострення локальних регіональних війн, у т.ч. за воду, за сільськогосподарські пахотні землі, за природні ресурси; ризики зростання голоду, бідності та злиденності, прискорення кліматичних змін та негативні соціально-економічні та політичні наслідки цього процесу.

Роль міжнародних відносин у вирішенні глобальних економічних проблем розвитку людської цивілізації: подолання голоду та зменшення бідності; розвиток «економіки здоров'я» та забезпечення здорового способу життя; економічні переваги від доступу людини до освіти впродовж усього життя; забезпечення гендерної рівності; економічні переваги від вирішення енергетичної проблеми на регіональному та глобальному рівнях; економічні переваги від скорочення нерівності у межах країн та на міждержавному рівні, забезпечення переходу країн світу до раціональних моделей споживання та виробництва.

Роль ООН у визначенні цілей сталого розвитку. Цілі та пріоритети програмного документу «Перетворення нашого світу: Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 року» (18 вересня 2015 р., ООН). Загальна характеристика 17 цілей сталого розвитку як стратегічних пріоритетів вирішення соціальних та економічних проблем міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку. Місце та роль Європейського Союзу, України та інших країн у вирішенні проблем сталого розвитку, кліматичних змін та раціонального природокористування як важливих складових системних економічних проблем міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку.

Інструменти еколого-економічного регулювання авіаційної галузі. Охорона навколишнього середовища в авіації та ракетно-космічній діяльності. Актуальні проблеми екологічного оподаткування цивільної авіації в контексті правових ініціатив ЄС.

Тема 3. Вплив світової енергетичної проблеми на модифікацію системи міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку.

Загальна характеристика енергетичного балансу світової економіки. Стан енергетичного балансу світової економіки та тенденції його динаміки. Види та класифікація світових енергетичних ресурсів. Відновлювані та невідновлювані, альтернативні енергетичні ресурси. Характеристика країн, що найбільше споживають та виробляють енергетичних ресурсів.

Сутність та складові глобальної енергетичної проблеми. Загальна характеристика доступу країн світу до дешевих та безпечних енергетичних ресурсів. Пріоритети диверсифікації джерел енергопостачання у масштабах світового господарства. Стратегічні цілі сталого розвитку щодо відмови від вуглецевої енергетики та переходу до відновлюваної, «зеленої» енергетики у світовому господарстві. Роль міжнародних відносин у забезпеченні доступу країн світу до

альтернативної енергетики, до недорогих, надійних, екологічно-безпечних джерел енергії. Механізми підвищення енергоефективності, енергозаощадження та енергозбереження в системі сталого економічного глобального та регіонального розвитку.

Формування регіональних енергетичних союзів країн світу, спільних енергетичних регіональних ринків. Загострення конкуренції та політичного протистояння між країнами світу внаслідок невирішених енергетичних проблем. Розбудова регіональних міждержавних енергетичних інфраструктурних проектів та її вплив на модифікацію міжнародних відносин. Регіональна політика Європейського Союзу у забезпеченні сталого енергетичного розвитку. Сутність та цілі «Третього енергетичного пакету» ЄС та його модифікації. Роль ЄС у розвитку відновлюваної енергетики та відмови від вуглецевої економіки. «Зелений курс» ЄС. Цілі ЄС до 2050 р. щодо переходу до «вуглецево-нейтрального континенту». Пріоритети та механізми декарбонізації всіх процесів суспільного виробництва на глобальному рівні. «Прикордонний вуглецевий збір» при експорті товарів до ЄС. Цілі та пріоритети інтеграції України до єдиного регіонального енергетичного ринку ЄС.

Стан та довгострокові перспективи використання водневої складової в розвитку світової енергетики та авіації. Перспективи впровадження альтернативного палива в авіації.

Тема 4. Економічні наслідки процесів діджиталізації для міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку.

Теорії доіндустріального, індустріального та постіндустріального суспільства. Загальна характеристика технологічних укладів та закономірності їх еволюції в процесі розвитку людської цивілізації. Вплив техноглобалізму на розвиток міжнародних відносин. Характеристика соціально-економічних наслідків та системних проблем розвитку міжнародних відносин, що виникають внаслідок зміни технологічних укладів у світовому господарстві. Сутність та складові глобальної структурної промислової політики та економічні наслідки залучення країн до формування «ланцюгів створення доданої вартості». Глобальні тренди переходу до цифрової економіки та «Індустрії 4.0» економіки країн-лідерів світового розвитку.

Загальна характеристика системних економічних проблем, що виникають на міждержавному рівні внаслідок переходу до Інтернет-економіки. Сучасні тренди дезінтеграційних процесів та формування нових інтеграційних політичних та економічних угруповань на глобальному та регіональному рівнях в умовах діджиталізації, переходу до «Індустрії 4.0» Економічні, політичні та інституційні методи конкурентної боротьби країн світу за ринки збуту, за ринки сировини та природних ресурсів, за ринки праці та людські ресурси в умовах переходу до Інтернет-економіки.

Розвиток авіаційних кластерів на засадах діджиталізації: світовий досвід. Роль авіаційних кластерів у стимулюванні регіонального розвитку. Місце та роль України на глобальному та регіональних ринках авіаційних перевезень та авіаційних послуг, на світовому ринку авіабудування.

Світові тенденції діджиталізації в авіаційному менеджменті в умовах пандемії. Цифрова трансформація логістичних бізнес-процесів на ринку авіаційних перевезень. Розвиток української аерокосмічної та авіаційної промисловості в умовах посилення впливу цифрових викликів.

Тема 5. Вплив економічних проблем розвитку світового ринку праці та процесів трудової міграції на міжнародні відносини, глобальний та регіональний розвиток.

Сучасні тренди модифікації світового ринку праці під впливом розвитку Інтернет-економіки, цифрової економіки та «Індустрії 4.0». Загальна характеристика тенденцій розвитку глобального ринку праці. Регіональні центри «тяжіння» трудових мігрантів. Класифікація форм міграції робочої сили. Міграційні потоки робочої сили, тенденції оплати праці в різних країнах світу. Економічні та соціальні наслідки трудової міграції молоді, економічно-активного населення та «відтоку мізків» для країн світу. Економічні та соціальні наслідки трудової міграції для «країн-донорів» та «країн-реципієнтів» робочої сили на короткостроковому та

довгостроковому часовому періоді. Функції та цілі діяльності МОП. Роль міжнародних організацій та пріоритети глобального і регіонального регулювання процесів трудової міграції. Структурні трансформації глобального ринку праці в умовах діджиталізації та їх вплив на модифікацію соціальної політики в системі міжнародних відносин.

Міграційна політика в системі міжнародних відносин. Політичні процеси та модифікація регіонального розвитку в умовах активізації міграційних процесів. «Міграційна криза» в країнах ЄС та шляхи її вирішення на регіональному рівні. «Кліматичні біженці» та економічні проблеми регіонального розвитку. Локальні війни та процеси «вимушеної міграції»: шляхи вирішення в системі міжнародних відносин.

Проблеми та наслідки міграції висококваліфікованих фахівців у авіаційній сфері в контексті COVID-19. Міграція авіаційних кадрів та заходи її зменшення з метою збереження інтелектуального потенціалу України.

Тема 6. Економічні проблеми регіонального розвитку в системі світового господарства та міжнародних відносин.

Загальна характеристика сутності, складових та закономірностей регіонального розвитку. Територіальний, економічний та управлінський вимір регіонального розвитку. Тенденції регіонального економічного розвитку та формування регіональних інтеграційних угруповань. Сутність та цілі «точок економічного зростання» на місцевому, регіональному рівні. Синергетичний зв'язок регіонального та глобального розвитку, системи міжнародних відносин. Економічні, інфраструктурні та соціальні проблеми розвитку процесів урбанізації, розвитку урбанізованих територій та міст. Перспективи розвитку «розумних міст». Модифікація системи міжнародних відносин під впливом урбанізаційних процесів.

Світова практика стимулювання регіонального економічного розвитку: «території пріоритетного розвитку», «вільні економічні зони», «технополіси», «технопарки» та ін. Регіональні «офшорні зони» як «пастки» для капіталів. Світові інтеграційні та дезінтеграційні процеси, їх зв'язок з регіональним розвитком.

Регіональний розвиток та міжнародні відносини. Проблеми «невизнаних територій» та «сірих зон» на регіональному та глобальному рівні: шляхи їх вирішення у світових політичних процесах. Регіональні конфлікти та шляхи їх вирішення у системі міжнародних відносин. Місцеві референдуми: світовий досвід. Регіональний розвиток та місцеве самоврядування.

Європейська регіональна політика. «Європа Регіонів»: цілі, пріоритети розвитку, соціально-економічні проблеми та шляхи їх вирішення. «Єврорегіони». Механізми та інструменти стимулювання регіонального розвитку в країнах ЄС. Пріоритети економічного розвитку віддалених, прикордонних, депресивних територій. Пріоритети транскордонного співробітництва країн ЄС та України.

Спільний авіаційний простір як складова євроінтеграції України в авіаційній галузі. Європеїзація авіапростору України: переваги і проблеми, пов'язані з підписанням Угоди про Спільний авіаційний простір.

Тема 7. Стратегії подолання бідності та розвитку «людського капіталу» в умовах глобального і регіонального розвитку.

Бідність як системна економічна, соціальна, політична та інституційна проблема глобального та регіонального розвитку. Вимірювання показників бідності. Локальні військові конфлікти, поширення бідності та світова міграційна криза. Соціально-економічні причини та наслідки поширення бідності для країн світу, на рівні глобального та регіонального розвитку.

Зв'язок бідності з процесами політичної та соціальної нестабільності в країнах світу. Синергія проблем бідності, неосвіченості людини та голоду. Світові тренди стратифікації населення країн світу за доходами на початку XXI ст. та в умовах пандемії COVID-19. Міжнародні відносини та глобальна політика щодо подолання бідності: соціальні трансферти, субсидії, дотації, міжнародні стандарти регулювання оплати праці, тенденції вакцинації від COVID-19. Міжнародні організації, міждержавне співробітництво та система міжнародних

відносин щодо подолання бідності, підтримки розвитку освіти та розвитку «людського капіталу».

Пріоритети реформування соціальної сфери, системи соціального захисту, соціального страхування та пенсійного забезпечення: світова практика. Пріоритети реформування ринку освітніх послуг на глобальному та регіональному рівні. Проекти запровадження «безумовного базового доходу» (БДД) у вирішенні проблем бідності. Пріоритети підтримки розвитку «людського капіталу» на регіональному та глобальному рівні. Місце людини та «людського капіталу» в системі міжнародних відносин.

Проблеми оцінки людського капіталу авіатранспортних підприємств України. Реалізація людського потенціалу авіа-будівельних підприємств через інвестування в освіту.

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Очна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. Заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. Заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Актуальні економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку»										
1.1	Предмет, методи досліджень, цілі та функції дисципліни: «Економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку.	4 семестр				4 семестр				
		18	2	2	12	21	1	2	18	
1.2	Вплив економічних проблем сталого розвитку, кліматичних змін та раціонального природокористування на систему міжнародних відносин у XXI ст.	22	2	2	14	21	1	2	18	
			2	2						
1.3	Вплив світової енергетичної проблеми на модифікацію системи міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку.	20	2	2	12	21	1	2	18	
			2	2						
1.4	Економічні наслідки процесів діджиталізації для міжнародних відносин, глобального та регіонального розвитку.	20	2	2	14	21	1	2	18	
				2						
1.5	Вплив економічних проблем розвитку світового ринку праці та процесів трудової міграції на міжнародні відносини, глобальний та регіональний розвиток.	18	2	2	12	19,5	1	0,5	18	
				2						
1.6	Економічні проблеми регіонального розвитку в системі світового господарства та міжнародних відносин.	20	2	2	14	19	0,5	0,5	18	
				2						
1.7	Стратегії подолання бідності та розвитку «людського капіталу» в умовах глобального і регіонального розвитку.	22	2	2	14	19,5	0,5	1	18	
			2	2						
1.8	Модульна контрольна робота №1	10	-	2	8	8	-		8	
Усього за модулем №1		150	20	30	100	150	6	10	134	
Усього за навчальною дисципліною		150	20	30	100	150	6	10	134	

2.3. Самостійна робота аспірантів.

- опрацювання навчального матеріалу (за конспектом лекцій, навчально-методичною та науковою літературою), пошук інформації в бібліотеках, мережі Інтернет, використання баз даних інформаційно-пошукових та довідникових систем;

- підготовка до практичних занять;
- підготовка доповідей, рефератів, презентацій.

Орієнтовна тематика рефератів / завдання для виконання контрольних робіт / перелік питань для підготовки до заліку розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доводяться до відома аспірантів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності аспірантів під час вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні методи та технології, як: академічна лекція, робота в малих групах, семінар-дискусія, тести, презентація, кейс-метод, ділова гра. Поряд з цим, використовуються такі методи навчання як: проблемне викладання лекційного матеріалу, пояснювально-ілюстративний метод; статистичний, аналітичний, графічний метод викладання матеріалу; дослідницький метод, у т.ч. написання аспірантами економічних есе на задану тему. Застосування традиційних та інтерактивних методів навчання здійснюється в процесі проведення лекцій, демонстрації презентацій, під час розв'язання тестів, а також – в процесі самостійного виконання аспірантами пошуково-дослідницьких завдань, самостійного опрацювання базової, допоміжної навчальної літератури та інформаційних ресурсів в Інтернеті.

3.2. Рекомендована література.

3.2.1. Базова література

- 1) Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають / пер. З англ. Олександра Демянчука. – 2-ге вид., випр.. – К.: Наш формат, 2017. – 440 с.
- 2) Засади регіональної політики ЄС і пріоритети регіонального розвитку: підручник / [за ред. Віктора Чужикова]. – К.: КНЕУ, 2016. – 495с. Підручник, видано за результатами спільного проекту КНЕУ та ЄС № 528395-LLL-1-2012-1-UA-AJM-CN Грантова угода № 2012-2848/001-001. Тренінг для тренерів «Модель європейської регіональної політики» до 2020 р. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/19806>
- 3) Даймонд Дж. Колапс. Чому одні суспільства занепадають, а інші успішно розвиваються / Джаред Даймонд; Пер. з англ. В.Горбатька. – К.: Вид. Група КМ-БУКС, 2019. – 688 с.
- 4) Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / С.В. Сіденко, О.М. Іваницька, О.В. Кузнецов та інші. – К.: НАУ, 2015 – 468 с.
- 5) Стігліц Д. Ціна нерівності. Як теперішнє поділене суспільство загрожує нашому майбутньому: [переклад з англ.] / Д.Стігліц. – М.: Вид-во «Темпора» 2017. – 584 с. – (Top Economics Awards).
- 6) Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини. Історія. Теорія. Політика: Підручник / А. С. Філіпенко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.: Либідь, 2019. - 960 с.

3.2.2. Допоміжна література

- 1) Міжнародний бізнес: Підручник. Для студентів неекономічних спеціальностей закладів вищої освіти України / [В.А.Вергун, О.І.Ступницький]; за наук. ред. В.А.Вергуна. – К.: ВАДЕКС, 2020. – 602 с.
- 2) Румянцев А.П., Радзівєвська С.О. Трансформація структурної взаємозалежності глобалізації та регіоналізації у світовому господарстві/ А.П. Румянцев, С.О. Радзівєвська // Стратегія розвитку України. - 2020. - № 1. - С.81-88

3) Bila S. The role of CSR businesses in management of world economic systems / S. Bila // Strategies, models and technologies of economic systems management in the context of international economic integration: scientific monograph / editor by Dr.oec. Prof Maksym Bezpartochnyi, Dr.oec. Prof. Viktoriia Riashchenko, Dr.paed. Nina Linde, 2nd edition. – Riga: Institute of Economics of the Latvian Academy of Sciences, 2020 – P. 326 – 236. (416 p.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.5281/zenodo.4396286>; <https://zenodo.org/record/4396286#.X-sUBqbQk74>

4) Miller, T., Kim A.B., Roberts, J.M. (2020). Index of Economic Freedom. Institute for Economic Freedom, Washington DC: The Heritage Foundation. Retrieved from www.heritage.org/index/pdf/2020/book/Index_2020.pdf

5) Labour market policies and institutions (an electronic resource). Areas of work / The International Labour Organization. URL: www.ilo.org/empelm/areas/labour-market-policies-and-institutions/lang--en/index.htm

6) Global Wealth Databook 2018 / Credit Suisse Group AG. 2018. P. 71–106.

7) Freeman R.B. Labour market institutions. The New Palgrave Dictionary of Economics. doi.org/10.1057/978-1-349-95121-5_2686-1

3.3. Інформаційні інтернет- ресурси.

1) Бюро демократичних інститутів і прав людини: <http://www.osce.org/odihr>

2) Бюро інформації Ради Європи в Україні: <http://www.coe.kiev.ua>

3) «Економіка та суспільство» Електронний науковий фаховий журнал з економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/>

4) Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні): <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html>

5) Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні): <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html>

6) Інформаційний центр Ради Європи в Росії: <http://www.coe.ru>

7) Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки". Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. КІМО. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/252

8) Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua

9) Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ): <http://www.osce.org>

10) Портал «Європа» Європейської Комісії: <http://europa.eu>

11) Представництво Європейської Комісії в Україні: <http://www.delukr.ec.europa.eu>

12) Представництво Європейської Комісії в Україні: <http://www.delukr.ec.europa.eu>

13) Рада Європи: <http://www.coe.int>

14) Сайт Європейської політики сусідства: http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

15) Сайт МВФ: www.imf.org

16) Сайт ООН: <http://www.un.org>

17) Сайт Світового банку: www.worldbank.org

18) Сайт ЮНКТАД: www.unctad.org

19) Світова організація торгівлі: <http://www.wto.org>

20) EUROPE 2020 A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

4.1. Засоби діагностики результатів навчальної діяльності.

Діагностика навчальних досягнень аспірантів здійснюється шляхом обов'язкового виконання аспірантами таких видів навчальної діяльності: виступ на практичному занятті; письмове опитування; тестування; участь у ділових чи імітаційних іграх; написання тез доповіді на науково-практичну конференцію.

4.2. Форми контролю результатів навчання та їх оцінювання.

4.2.1. Оцінювання навчальної роботи аспіранта здійснюється в балах відповідно табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль №1 «Актуальні економічні проблеми міжнародних відносин, глобального і регіонального розвитку»		
Робота на лекції	5 б. x 6 = 30	5 б. x 2 = 10
Усна відповідь і участь в дискусіях на семінарах	10 б. x 3 = 30	20 б. x 2 = 40
Тестування	5 б. x 2 = 10	5 б. x 2 = 10
Написання тез доповіді на науково-практичну конференцію	10 б.	10 б.
Модульна контрольна робота №1	20	-
Контрольна робота (домашня)	-	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною		100
Диференційований залік		100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру

4.2.2. Переведення підсумкової рейтингової оцінки в балах в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до табл. 4.2

Таблиця 4.2.

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.2.3. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, індивідуального навчального плану аспіранта та до академічної довідки про виконання освітньо-наукової програми.

4.3. Критерії оцінювання досягнень аспірантів.

4.3.1. Критерієм успішного проходження аспірантом оцінювання є досягнення ним мінімальних рівнів оцінок за кожним запланованим видом навчальної діяльності.

Виконані види навчальної роботи зараховуються аспіранту, якщо він отримав за них позитивну оцінку (за національною шкалою) відповідно до даних табл. 4.3.

Таблиця 4.3.

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка за роботу на лекції	Рейтингова оцінка в балах					Оцінка за національною шкалою
	Оцінка за усну відповідь і участь в дискусіях на семінарах	Оцінка по тестуванню	Написання тез доповіді на науково-практичну конференцію	Поточна модульна оцінка	Контрольна модульна оцінка	
5	9-10	5	9-10	72-80	18-20	Відмінно
4	8	4	8	60-72	15-17	Добре
3	6-7	3	6-7	48-60	12-14	Задовільно
1-2	до 5	1-2	до 5	до 48	до 12	Незадовільно

4.3.2. Аспірант допускається до виконання модульної контрольної роботи за умови наявності у нього поточної модульної рейтингової оцінки величиною не менше 60% максимальної поточної модульної рейтингової оцінки.

Слід мати на увазі, що отримання аспірантом лише мінімальних оцінок за виконання окремих видів навчальної роботи з певного модуля може виявитися недостатнім для отримання допуску до виконання модульної контрольної роботи та потребуватиме виконання ним додаткового індивідуального завдання, захистити його з позитивною оцінкою в балах, яка буде додана до поточної модульної рейтингової оцінки.

У разі отримання незадовільної контрольної модульної рейтингової оцінки аспірант повинен повторно пройти відповідний контроль в установленому порядку. При повторному його проходженні максимальна величина рейтингової оцінки в балах не повинна перевищувати максимальне значення оцінки «Добре» за національною шкалою.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				